

Джо Холдеман

Да съответства на
престъплението

1

В изкуствена гравитация, всички посоки сякаш сочеха нагоре. Айзък Кроуел, дипломиран доктор по философия, спря за да си поеме дъх, преметна назад влажен кичур коса и почука на вратата на психиатричния кабинет. Вратата се плъзна встрани.

– Ах, доктор Кроуел – мъжът за бюрото бе толкова слаб, колкото Кроуел дебел. – Моля, заповядайте, седнете.

– Благодаря ви – Кроуел се отпусна в масивното кресло. – Разбрах че, сте искали...

– Да – психиатърът се наведе напред и произнесе с тих, но отчетлив глас:

– Сизиджи. Аардварк, демон-божество. Герундиум.

Кроуел бавно затвори и отново отвори очи. Сетне сведе поглед към огромния си корем и изумено поклати глава.

– Чудесна работа – подхвърли психиатърът.

– Великолепна. Не можяхте ли да накарате онова старо магаре да смъкне малко килограми преди да ме натикате в него?

– Ото, това е необходимо за достоверността на образа.

– Ото... да. Сега си спомням всичко. Аз съм...

– Почакай! – мъжът натисна едно копче и вратата безшумно се затвори. – Съжалявам. Продължавай.

– Аз съм Ото МакГевин, първи оператор. Първи. На служба в Конфедерацията. А ти си толкова психиатър, колкото аз съм доктор Айзък Кроуел. Името ти е... Сам, по прякор Нимиц. Беше секционен ръководител, когато работех на Пролетен свят.

– Съвършено вярно, Ото – имаш страхотна памет. Мисля, че сме се срещали само два пъти.

– Три. Два коктейла и една игра на бридж. Ти ли си ръководител на настоящата операция?

– Да – Нимиц подхвърли през бюрото един запечатан плик. – Пет минутно мастило – предупреди той.

Ото прегледа набързо трите страници ситно изписан текст, след това ги прочете още веднъж, по-внимателно. Тъкмо когато подаваше обратно листовите мастилото започна да избледнява.

– Въпроси?

– Ами... да, ето сега аз съм този дебел професор. Ще мога ли да се

справя с езика така добре като него?

– Едва ли. Не разполагахме с достатъчно материал за изучаване на брушиански. Всъщност, Кроуел е единственият човек, съумял да изучи този диалект. А ти прекара с него съвместна петседмична хипноза, докато го учеше. Как ти е гърлото?

Ото посегна машинално към Адамовата си ябълка, но вместо това ръката му потъна в четворната брадичка на Кроуел.

– Божичко, ама и този си е хапвал здравата. Да, гърлото наистина ме дразни.

– Защото езикът се състои предимно от ръмжащи звуци. Чуй това – Нимиц издаде гърлен стон, който сякаш идеше от смъртно ранен носорог.

– Какво, по дяволите, означава това?

– Стандартен поздрав на брушиански, в превод: „Да се разсеят облаците над твоето семейство/ И нека да срещнеш смъртта си в слънчев ден.“ Разбира се, на диалекта тази фраза е римувана.

– Чудесно. Това значи, че само след десет минутен разговор ще получа ларингит.

– Няма. Всичко ще си дойде на мястото веднага щом се превърнеш отново в Кроуел.

– Само едно ме притеснява. Това – потупа се Кроуел по въздебелото бедро. – Надявам се, че случаят няма да изисква много действие. Ужасно е да мъкнеш навсякъде със себе си толкова много пластотъкан.

– Съгласен.

– Всъщност, в доклада е отбелязано, че Кроуел не е бил на тази планета цели единадесет години. Защо пък през това време да не е отслабнал?

– Съществува опасност, да попаднеш на някой, с когото докторът се е срещал наскоро. А освен това, задачата изисква да изглеждаш колкото се може по-безобидно.

– Нямам нищо против това да изглеждам безобидно... но при гравитация от 1.2 g аз наистина ще бъда безобиден! Да знаеш само какво ми костваше идването тук, а на кораба гравитацията е далеч под нормалната!

– Ото, ние вярваме в теб. Вие, първите, винаги се справяте с трудните задачи.

– ... ако не ни видят сметката. Проклето хипнокондициране!

– Всичко е в твой личен интерес – Нимиц се зае да си пълни лулата.
– Сизиджи. Аардварк, демон-божество. Герундиум.

Ото се отпусна назад в креслото и тихичко захърка.

– Ото, – заговори тихо Нимиц, – когато отново се събудиш ти ще си само десет процента Ото МакГевин и деветдесет процента доктор Айзък Кроуел – по-точно неговата изкуствено въведена в съзнанието ти матрица. Ще помниш задачата, подготовката си на първи оператор, но непосредствените ти реакции на всяка възникнала ситуация ще отговарят на личността и познанията на Кроуел. И само в стресови ситуации Ото МакГевин ще взема връх. Герундиум. Демон-божество, Аардварк, Сизиджи.

Кроуел/МакГевин отвори очи и изхърка за последен път. След това бавно се изправи и намигна на Нимиц.

– Благодаря ви, доктор Санчес – проговори с дебелия си глас той. – Чувствам се чудесно след проведения сеанс.

– Няма нищо, доктор Кроуел. Нали за това ми плащат на този кораб.

2

– Но това е отвратително! Млади човече, знаете ли кой съм аз?

Митническият инспектор се постара да си предаде едновременно заплашително и изпълнено с досада изражение. Той повторно пхна микрокапсулата на идентификацията в проектора и я разгледа продължително.

– Ако се съди по това, вие сте Айзък Кроуел, идвате от Макробас-тия, а сте роден на Тера. Изглеждате на седемдесет, но всъщност сте на шестдесет. Но това съвсем не значи, че мога да ви освободя от пълен митнически преглед.

– Настоявам да се срещна с вашия началник.

– Днес не е на работа. Ако искате, почакайте го в онази стаичка там. Гледката е прекрасна.

– Ах, вие...

– Хей, хей – прекъсна възклицанията му дребен на ръст, набит мъж с буйни къдрици. – Какво виждат очите ми? Айзък? Айзък Кроуел! Какво те води насам?

Кроуел сграбчи десницата на мъжа и трескаво се разрови в бъркотията от изкуствени спомени, докато името и лицето не щракнаха в едно цяло.

– Джонатан Линдхам. Радвам се да те видя. Особено в този миг.

– Какво, някакви проблеми?

– Просто не знам как да ти кажа, Джонатан. Този... джентълмен не иска да ме пропусне докато не направя нещо като стриптиз.

Линдхам стисна устни и впери поглед в митничаря.

– Смити! Знаеш ли кой е този човек?

– Той е... не, сър.

– Ходил ли си на училище?

– Да, сър.

– Това е доктор Айзък Себастиан Кроуел – Линдхам протегна ръка през бариерата и я положи на рамото на доктора. – Автор на „Разгаданата аномалия“ – книгата, благодарение на която тази планета бе включена в регулярните маршрути на космическите лайнери.

Всъщност, споменатото произведение бе получило топъл прием само на Бруш и донякъде на Ефрат, където бяха възникнали подобни проблеми между колонисти и туземци. Що се отнася до останалите

антрополози, колеги на Кроуел, те всички бяха на мнението, че при създаването на този труд чувствата на доктора са повлияли на обективните заключения. Както е известно, когато подлагаш на анализ нещо, към което изпитваш определена привързаност, принципът на несигурността поставя своя отпечатък върху твоята работа. А и така наречените регулярни маршрути, не бяха нищо повече от случайни отбивания на товарни кораби, при това винаги с голямо закъснение.

– Дай ми документите – нареди Линдхам и чиновникът побърза да подаде декларацията. – На моя отговорност – Линдхам драсна нещо на формуляра и го хвърли обратно. – Този човек не е случаен турист – ако не беше той и неговата книга, сега ти сигурно щеше да се потиш в мините.

Митничарят натисна копчето пред себе си и барьерата се вдигна.

– Да вървим, Айзък. Компанията черпи.

– Джонатан... – изпъшка Кроуел докато се настаняваха на креслата от абаносово дърво в бара. – Не знам, дали този път ще ми понесе гравитацията. Вече не съм млад както преди... и малко съм се поотпуснал.

Вътре в него десетте процента побързаха да напомнят: На тридесет и две съм и в чудесна форма.

– Ще свикнеш, Айзък. Ако искаш ще те запиша в спортния клуб – за нула време ще хвърлиш десетина килограма.

– Чудесна идея – отвърна малко прибързано Кроуел и едва тогава се сети, че никакви спортни упражнения няма да намалят количеството на пластотъканта. – Всъщност, едва ли ще имам време. Издателството ме изпрати тук за да събирам материал за ново, преработено издание на „Аномалията“. Няма да остана повече от месец.

– О, жалко. Всъщност, ще видиш, че доста неща са се променили от последното ти пребиваване тук.

– Променили? Не съм чул. Е, да, някои промени са съвсем очевидни – той махна с ръка към просторното помещение. – Но аз повече се интересувам от брушианците, отколкото от колонистите. При тях всичко както преди ли е?

– Хъм... не съвсем... не знам дали си чул, за драстичния спад в средната продължителност на живота при туземците през последните години.

На Ото МакГевин това му бе известно, но Кроуел поклати отрицателно глава.

– Спадът през последните шест години достигна двадесет и шест процента. Мисля че сега, средната продължителност на живота при

мъжките екземпляри рядко надхвърля двадесет и пет години. Брушиански, което се равнява на шестнадесет стандартни. Всъщност, това изглежда не им прави впечатление.

– Естествено – кимна Кроуел. – Че то за тях си е чиста благословия.

Брушианците оставяха мъртъвците в домовете, в които живеят и се отнасяха към трупът като към живо същество, дори като глава на семейството или оракул, чийто мъдри съвети разчитаха с голямо търпение в застиналите черти на лицето.

– Някакви теории?

– Ами, по-голямата част от мъжките екземпляри работят в мините, а там заедно с всички останали залежи има бисмут, който е мощна кумулативна отрова за техния организъм. Но специалистите се кълнат, че бисмутната концентрация е твърде ниска, за да се получат странични ефекти. Местните, разбира се, не ни позволяват да изследваме техните мъртъвци. Така че, намираме се в задънена улица.

– Да, виждам. Доколкото си спомням, брушианците имаха навика да приемат малки дози бисмут като наркотик. Възможно ли е да са попаднали на по-големи количества?

– Съмнявам се. Доста време се занимавах с този въпрос. Не, не мисля, че туземците разполагат с необходимите технически познания за да пречистват бисмута, пък и откъде ще намерят такива количества? Компанията не го добива, вноса му е забранен. Лично аз стигнах до извода, че идеята с бисмутното отравяне е напълно погрешна.

Кроуел потропа замислено с пръсти по масата.

– Добре, но ако изключим метаболитни увреждания, тогава какво? Претоварване – едва ли. Местните са доста здрави и издръжливи същества.

– Виж това пък е направо невъзможно. Веднага след като публикувах твоята книга тук бе изпратен представител на Конфедерацията – специалист по ксенобиология, който да се занимава с туземците. Всички до един носят сериен номер, татуиран на крака и минават на преглед преди началото на работния ден и след като излязат от мината. Не им позволяват да останат повече от осем часа долу. Странни същества, ако не ги изкараш навън ще си останат в мината.

– Вярно – кимна Кроуел, – брушианците винаги са били склонни да работят до пълно изтощаване. Това май не се връзва никак с теорията за оцеляването. Девет години работих над този проблем.

Безследно изчезналите – напомни онази част от мозъка, където беше Ото.

– Нещо друго? – попита той.

– Хм. Нали знаеш, тук сме малка група, не повече от петстотин човека. Компанията е против появата на заселници, свободни работни места няма. Знаем се всички, като едно голямо семейство сме. И през последните няколко месеца... имаше изчезнали. Сигурно са мъртви, хората не могат да оцелеят с туземна храна, а нашата се раздава под брой. Най-странното е, че всички до един потънаха без следа. Трима на брой, един от тях бе Главният надзирател на мината. Да ти призная честно, общото мнение тук, е че туземците са ги отвлекли...

– Невъзможно!

– ... и както сам се досещаш, това предизвика доста неприятни инциденти. Няколко туземци бяха убити.

– Но... – Кроуел пое с пълни гърди развълнуван от чутото. – Просто не мога да си представя брушианец да отнеме човешки живот. Те не познават концепцията за „убийство“, дори не знаят какво е това да умъртвяваш, за да се храниш. В езика им няма подобни думи.

– Зная, но...

– Помниш ли, през 218-та един пиян миньор уби брушианец? Строши му черепа с дръжката на лопатата само защото туземецът прегазил крака му с ръчната количка. Наложил се да отида до селото за да дам обяснения. Новината вече ме беше изпреварила и там цареше трескава подготовка за празненството – никога досега брушианците не бяха изпращали толкова млад сънародник в страната на безмълвието. Гледах на това едва ли не като на божествен знак. Вече бяха подготвили тялото, когато се появих аз. А след като им разказах, че го е сторил един от хората, туземците помислиха че се шегувам. Вярно – съгласиха се те, хората приличат на боговете, но те не са богове. Опитвах се да им обясня случилото се отново и отново, използвах най-различни методи на описание – но в отговор те само се смееха. Накрая дори ме накараха да повторя историята пред няколко съседни за тяхно собствено забавление. Толкова им хареса тази „невероятна шега“, че си я преразказваха години след случилото се.

– Не искам да кажа, че не съм съгласен с теб – отвърна Линдхам. – Защото обвинението ми се струва наистина абсурдно. Но туземците са доста силни физически и не малка част от нашите се страхуват от тях. Алтернативното обяснение – че убиецът е сред нас – е далеч по-неприятно.

– Може и да не е – поклати глава Кроуел. – Възможно е да сте пропуснали нещо от обкръжаващата среда на планетата, някаква скрита

опасност. Претърсихте ли пясъчните кладенци за трупове?

– Някои от тях. Но не намерихме нищо.

Разговорът продължи още около половин час, но Кроуел/МакГевин не научи нищо повече.

Най-накрая Линдхам се надигна.

– Искаш ли да ти повикам някой, който да те заведе до хотела, Айзък? Чака ме доста работа.

– Не, ще се оправя и сам. Още ли работиш в отдела по внос и износ?

– Ами да. Всъщност, сега аз го ръководя – той се усмихна. – Шеф съм на импортната секция. Което означава, че потъвам до гуша в работата, когато се появи лайнерът.

– Е, поздравления – рече Кроуел. А МакГевин придвижи събеседника си с няколко стъпала нагоре в списъка на заподозрените.

3

Двуколката спря внезапно, Кроуел се люшна, после тромаво се надигна и слезе. Той бръкна в джоба, подаде на туземеца, който го бе докарал до тук една дребна монета и произнесе с тържествен глас:

– За твоя труд/ тази малка отплата.

Туземецът пое монетата в грубата си, трипръста ръка, пхна я в устата си и я преглътна към висящата отпред торба. После промърмори ритуалния отговор, вдигна багажа на Кроуел и го внесе вътре. Кроуел го последва, минавайки под надписа:

ТРАНЗИТНО МИНАВАЩИ. ОТДЕЛ ПЪРВИ.

Туземецът припикаше гъвкаво далеч пред него и за миг Кроуел му завидя на лекотата, с която се движеше. Тялото на брушианеца беше покрито с гъста, кафеникава козина, слепнала от прах и пот. Погледнат отзад, той приличаше на едра земна маймуна, макар че нямаше опашка. Широките му, разперени встрани крака, подобно на ръцете завършваха с три срещуположни пръста. В сравнение с тялото, краката му бяха доста къси, но коленните стави бяха разположени високо и позволяваха сгъване в две посоки – почти на четиресет и пет градуса. Като се вземат пред вид и спускащите се отвесно почти до земята ръце, цялостната картина бе доста карикатурна.

Но погледнат отпред, в него нямаше нищо комично. Огромни, блестящи и немигащи очи, през които на всеки няколко секунди се спускаше прозрачна защитна мембрана, а над тях се подаваха израстъците на слепите очи, които благодарение на своята чувствителност в инфрачервения сектор му позволяваха да се ориентира в пълна тъмнина. А в полузатворената уста блестяха няколко едри зъби. Ушите бяха въздълги и отпуснати, но без козина и покрити с разширени и разклонени вени.

Туземецът се появи обратно на вратата още преди Кроуел да измине половината път. Той изтича покрай него без да издаде никакъв звук, привърза се към двуколката и пое в неизвестна посока.

На свой ред Кроуел наведе глава и влезе в прихлупената квартира за транзитно пътуващи пътници и веднага се отпусна в спартанското на вид легло. Трябваше да признае пред себе си, че му се беше случвало да отсяда в далеч по-елегантни хотелски стаи. Мебелировката се състоеше от грубо скована маса, стол – местно производство, някакво

раздрънкано шкафче, което напомняше годините в казармата и душ, който всъщност се задействаше когато кофа пълна с вода се издигаше на равнището на главата. Имаше и втора, резервна кофа, а също замътно огледало. Що се отнася до останалата част от стандартното обзавеждане на една тоалетна, Кроуел предположи, че както и преди десетина години то е изнесено някъде на двора.

Тъкмо се чудеше дали ще намери сили за да се надигне от леглото, когато на вратата ненадейно се почука.

– Влезе – извика уморено Кроуел.

На прага стоеше млад брадат мъж с нахакан вид, облечен в груба памучна риза и панталони от същата материя. В ръката си носеше две бутилки бира.

– Аз съм Уолдо Стръкхаймер – представи се той, сякаш това обясняваше всичко.

– Добре дошъл – рече Кроуел, без да откъсва очи от бирата. Пътят до тук бе доста пращен.

– Помислих си, че сигурно няма да имате нищо против някоя и друга бира – рече влезлият, с две крачки премина стаята и спря до масата.

– Моля... – Кроуел махна с ръка към креслото и още докато Уолдо се настаняваше отпи гигантска глътка бира. – И вие ли сте от транзитните?

– Аз ли? Не – Уолдо отпуши втората бутилка, прибра тапата в джоба си и я надигна. – Аз съм местният ксенобиолог. Отговарям за здравното състояние на туземците. Казаха ми, че вие сте доктор Айзък Кроуел. За мен е удоволствие да се запозная с вас.

– Знаете ли, доктор Стръкхаймер, – поде Кроуел след като си размениха ръкостискания, – след пристигането си говорих само с един човек. Но това, което научих е доста тревожно...

– За изчезналите хора ли?

– И това също. Но най-вече съобщенията за прогресивното намаляване на средната продължителност на живота при брушианците.

– Не го ли знаехте?

– Не.

Уолдо поклати отчаяно глава.

– Написах статия за този проблем още преди две години. Но ми отказаха публикация. Всъщност, с кого по-точно разговаряхте?

– Джонатан Линдхам. Той спомена нещо за бисмута.

– Да, аз също в началото имах подобна идея. А и самите туземци показваха някои от симптомите на бисмутното отравяне. Но тези

симптоми са доста неспецифични, подобно на гаденето и повръщането при човека, където могат да индицират най-различни заболявания. Всичко от махмурлук до рак. Все още не съм се отказал от подозренията си към бисмута.

– Възможно ли е да го изнасят по някакъв начин от мините?

– Безсмислено. Цялото количество бисмут, което се намира в десет кубически метра лантанидна руда не е в състояние да предизвика у туземците дори леко замаяване. Изглежда, че все пак причината е някъде другаде.

– Някакви наскорошни промени в хранителните им навици, или опити за приемане на човешка храна?

– И това не. Местните просто не могат да понесат човешка храна, приемат само млякото на техните влечуго-бозайници и берат плодовете на месните шушулки. Направих няколко поредни анализа на реколтата, но не открих нищо необичайно. И нито следа от бисмут.

Известно време двамата седяха мълчаливо.

– Изглежда работата е по-дебела, отколкото предполагам. Издателите ме командироваха тук за да събера материал за ново, преработено издание на моята книга. Мислех, че ще се размине само с някои по-нови статистически данни, а исках и да се срещна с едновременните приятели. Да си призная, мисълта, че ще трябва да пообиколя за повече информация направо ме подтиска. Вече не съм млад и тежа близо двадесет килограма повече от последния път. А дори тогава трябваше да вземам Гравитол за да понесам всичко по-леко.

– Сега нямате ли?

– Не, пропуснах да се снабдя. Уили Норман все още ли е доверен лекар на компанията?

– Да. Ето, вземете – мъжът отсреща бръкна в джоба си и извади мъничко шишенце. – Ще се почувствате по-добре. Тези ги получих безплатно.

– Хиляди благодарности – Кроуел пхна две таблетки в устата си и ги погълна с малко бира. Почти веднага се почувства олекнал, изчезнала бе страшната хватка на гравитацията. – Ах! Бива си го! – за пръв път от както се беше превъплатил в доктор Айзък Кроуел той се надигна без никакво усилие. – Имате ли нещо против да ми покажете вашата лаборатория? Струва ми се, че ще е най-добре да започна от там.

– Разбира се, днес следобед възнамерявах да отида.

Отвън по প্রশনীя път изтрополиха колелата на рикша. Уолдо изтича до вратата и изсвири пронизително. Водачът на рикшата го чу и

мигновено замря сред облак прах. После зави и се понесе право към тях, сякаш от това зависеше животът му. Докато се настаняваха отзад той изръмжа една единствена дума:

– Накъде?

– Закараш нас в мина А – нареди Уолдо. Брушианецът кимна в знак, че е разбрал и потегли.

Мина А бе разположена на три километра от селището. Пътят бе пращен и почти отвратителен. Самата лаборатория представляваше просторен сребрист купол, който се издигаше до миньорския асансьор.

– Не е зле – отбеляза Кроуел. – Пясъчни кладенци? – той вдигна ръка към няколко оградени с въжета участъка наблизо.

– Да, от малките.

Повечето пясъчни кладенци изглеждаха не по-дълбоки от метър, ала стъпиш ли в тях, връщане назад нямаше. За туземците не представляваше никаква трудност да ги видят, денем, или нощем, защото виждаха и в инфра-червения спектър на светлината, а кладенците излъчваха топлина. Но за човешкото око равнината представляваше само една безформена, покрита с пясък и прах пустиня.

Близо до лабораторията Кроуел чу бръмченето на въздушния компресор. Куполът изглежда не бе от метал, а от алуминизирана пластмаса и се поддържаше надут с въздушна помпа. Влязоха вътре, през вратата-клапа. В помещението въздухът бе приятно прохладен и чист.

– Компресорът непрестанно нагнетява въздух през овлажнителите и няколко комплекта прахопречистватели – обясни Уолдо.

Самата лаборатория представляваше странна смесица от ултра-модерни прибори и ръждясали музейни експонати. Мебелировката беше вече познатата брушианска изработка, но в дъното Кроуел мярна един скъп и доста мощен компютър, калорична пещ, блестящия екран на масивен електронен микроскоп и огромно количество лабораторна стъклария, която без съмнение бе внесена отвън. Някои от уредите му бяха съвсем непознати.

– Впечатляващо. И как успяхте да измъкнете от компанията всичко това?

Стръкхаймер поклати глава.

– Съгласиха се да субсидират единствено построяването на сградата. Всичко останало достави Здравния отдел на Конфедеративната комисия. Аз самият шест работни дни в седмицата съм нещо като ветеринарен консултант на компанията. А през останалото време се занимавам с брушианската физиология. Или по-скоро – опитвам се да го правя –

без дисекции и прочие.

– Но вместо това можете да правите рентгенови изследвания, сканиране...

– Разбира се – Уолдо зарови пръсти в брадата си без да откъсва очи от Кроуел. – Само че от това не излиза нищо. Какво знаете за брушианската анатомия?

– Ами... – Кроуел се намести на стола, който жално посъкърца. – По мое време изследванията все още бяха в начална фаза и аз...

– В начална фаза! Не знам да са минавали някога отвъд тази фаза. Според всеобщото мнение на специалистите, туземците имат няколко вътрешни органа, които не изпълняват абсолютно никаква функция. Освен това, не всички имат еднакви органи. А дори и да имат, не е задължително да са разположени на едно и също място в тялото. Единствените що годе интересни резултати съм получил ей от онова нещо – той посочи с пръст през рамо към някакъв странен уред, който приличаше на подводен звънец от края на деветнайсети век. – Мини-лаборатория за качествен и количествен метаболитен анализ. Наемам ги да седят вътре, да ядат и да екскретират. И това им се струва ужасно забавно – неочаквано Уолдо се плесна ядно по крака. – По дяволите, да можех да намеря отнякъде поне един труп! Чухте ли за нещастния случай миналия месец с лазера?

– Не.

– Всъщност, не съм сигурен, че е било точно нещастен случай. Но така казват другите. Както и да е, един от туземците паднал – или е бил блъснат – пред минния лазер. Лъчът го прерязал на две.

– Божичко!

– Незабавно се отправих натам. На десетата минута пристигнах на мястото на инцидента. Но близките на починалия вече бяха отнесли тялото. Сигурно сме се разминали в асансьора. Взех със себе си преводач и поех към селото. Намерих колибата му. Казах им... помъчих се да ги убедя, че мога отново да съединя разчлененото тяло, че ще се опитам да го спася. Боже, какво ли не приказвах, само и само да се добера до трупа! – той се почеса развълнувано по челото. – Повярвах ми. Но ми поднесоха извиненията си. Казах ми, че според тях починалият вече бил готов да посрещне безмълвието и че те са го „изпратили“. Попитах ги, мога ли да видя тялото и те ми отвърнаха, че нямат нищо против, празненството тъкмо започвало.

– Изненадан съм, че са ви допуснали – рече Кроуел.

– Вече не са така строги както по-рано по този въпрос. Както и да е,

знаете за семейната стая, където държат всички мумии на своите предци. Бяха най-малко петдесет, подредени покрай стената, някои от тях съвсем запазени. Показаха ми новопристигналият, приличаше на останалите, ако изключим обезкосмения кръг, който го опасваше през кръста – там, където бе минал лазерният лъч. Огледах съвсем от близо кожата – позволиха ми дори да използвам фенерче – но не видях никакъв белег, дори намек нямаше! За всеки случай проверих серийния номер на крака, но нямаше никакво съмнение. Трупът бе откаран там само преди десетина минути... а подобна рана би трябвало да заздравява дълги месеци, да не говорим, че тъканното възстановяване е невъзможно при мъртви организми. Да научиш как става това от самите тях е направо невъзможно – все едно да попиташ някой как кара сърцето си да бие. Мисля че просто няма да разберат смисъла на въпроса. Предполагам, знаете, че си нямат и понятие от медицина. Нито пък от шаманство и подобни. Ако някой се разболеє просто се нареждат около него и пеят радостни песни. В случай че оздравее му поднасят съболезнованията си.

– Зная – кимна Кроуел. – а как въобще ги карате да идват на прегледи?

– Прегледи! Чисто и просто моите помощници ги оглеждат при влизане и излизане от мината. От Здравната комисия ни изпратиха дистанционен диагностичен апарат, подобен на лекарските. Той е свързан с моя компютър и проследява дихателната честота, кожната температура, пулса и така нататък. Ако се появи някакво несъответствие при две последователни изследвания изпращат пациента при мен. Докато пристигне изваждам от компютъра всички налични сведения, а после не ми остава нищо друго, освен да го лекувам емпирично, въз основа на известен клиничен опит и физиологични експерименти. В нито един от случаите не знаех какви ще са последствията от приложената терапия. На един лекарството би могло да действа идеално, а друг ще започне да се влошава и влошава, докато най-накрая просто умре. А после – нали знаете, какво казват другите.

– Да, че бил готов за безмълвието.

– Точно така – понасят моето лечение само защото то е едно от условията да постъпят на работа.

– А тези диагностични апарати... не дават ли някакви данни за възможните причини на ограничената продължителност на живота?

– Колкото искате... но главно, под формата на симптоми. Променили са статистически. Ето например – от началото на проследяването дихателната честота се е повишила с десет процента. Средната телесна

температура почти с един градус. Това би могло да означава, че наистина се касае за кумулативно отравяне. Не е изключено, причината наистина да е в бисмута, който се натрупва в някой орган на тялото докато премине критичния праг. Каквато и да е причината, едно е сигурно – че има връзка с мината. Защото за онези, които не работят в нея, средната продължителност на живота не се е променила въобще.

– Не знаех това!

– Компанията не обича да се разгласява подобна информация.

Поговориха още половин час, Кроуел предимно слушаше, докато Ото обмисляше плана за по-нататъшни действия.

4

Едва по здрач Кроуел се дотътри до кабинета на доктора. Гравитолът отдавна бе преустановил действието си и тялото му се чувстваше по-разнебитено и трмаво от всякога.

– Айзък! Айзък Кроуел! – провикна се доктор Норман още щом го видя. – Я виж кой дошъл! – червендалестият мъжга в бяла престилка го потупа радостно по рамото, после изчезна в дъното на кабинета и след миг се появи с две чаши, които явно не съдържаха лекарство. – Винаги помня предпочитанията на пациентите си – рече той и му подаде чашата с бренди и сода.

– Знаеш ли, нещо подобно имах пред вид като отскочих насам – по-де темата Кроуел. – Имам нужда от Гравитол, поне за един месец.

Лицето на доктора мигом придоби сериозно изражение, той остави чашата и приседна.

– Не, не бива, Айзък. Дори и едноседмичен запас за теб ще е много. Нищо чудно да ти е последното лекарство в живота. Не знаеш ли, че едно от противопоказанията на Гравитола е затлъстяването? И освен това, никога не го предписваме на пациенти над петдесет и пет. Самият аз отдавна спрях да го вземам.

Сърцето ми е на тридесет и две – крещеше в него МакГевин – и носи със себе си допълнителни петдесет килограма. Мисли, мисли.

– Няма ли някое по-безвредно лекарство, което да ми помогне да преживея тази отвратителна свръх-гравитация? Чака ме доста работа.

– Хммм... да, Пандроксина е далеч по-безопасен и от него ще се почувстваш добре. Ето, ще ти изпиша – докторът се зае да драска по бележника с рецептите. – Но, послушай съвета ми – забрави за Гравитола. За теб той е повече от отрова.

– Благодаря. Още утре ще взема лекарството.

– По-добре иди сега. Аптеката работи денонощно. И така... какво те води отново в тези безбожни места, Айзък? Да не си дошъл да изследваш ограничената продължителност на живота при брушианците?

– Не точно. Във всеки случай, когато тръгнах насам няхах подобна идея. Дойдох да събера материал за ново издание на книгата ми. Но това също е едно от нещата, които ме интересуват. Какво мислиш за бисмутната теория?

– Глупости – доктор Норман махна презрително с ръка. – Всичко е

от претоварване – просто и ясно. Косматите копелдаци се скапват по цял ден от работа в мината, сетне се прибират в къщи и без да си отдъхнат се заемат да изрязват какво ли не от дърво.

– Но те и преди са си падали по работата. Особено мъжките. Може би все пак си прав – иначе защо най-засегнати ще са работещите в мината?

– Разбира се. Слушай, иди утре и ги погледай само как работят. Цяло чудо е, че издържат дори една седмица.

– Така и ще направя. А как е положението с хората?

И по-точно с изчезналите.

– Нищо особено. Почти всички са с десет до двадесет годишни договори, така че няма кой знае колко нови лица. А и билетът до Тера и струва почти колкото годишния доход, така че няма много желаещи за почивка. Имаме си нов конфедеративен посланик, който както и тримата си предшественици няма никаква работа. Нали знаеш – в дипломатическите среди на нашата планета се гледа като на последна спирка за онези, които са проявили невежество, или пък трябва да бъдат съдени. Що се отнася до настоящия – Сту Фитц-Джоунс, той просто е имал нещастieto да бъде посланик на Ламар, когато там избухна гражданската война. Не по негова вина, разбира се, просто там никой не е разбирал от туземна политика. Но все някой е трябвало да обере пешкира. Иди си поговори с него, не е лош човек. Но гледай да е по-рано сутринта, докато е още трезвен. Иначе няма кой знае какво движение на популацията. Шест раждания, половината от тях законни и осемнадесет умрели – Уили Норман се намръщи. – По-точно, петнадесет умрели и трима изчезнали. И тримата – през последната година. Хората изглежда са започнали да стават невнимателни и забравят, че извън селището на компанията попадеш на една чужда планета. Един счупен крак, или погрешна стъпка в пясъчния кладенец и всичко свършва. Двама от изчезналите си бяха направо новаци. Най-вероятно агенти на Конфедерацията – Ото подскочи, това бе самата истина – а третият бе Главният надзирател на мината. А за онези двамата нямаше съмнение, че са агенти. Уж бяха дошли да правят геоложки проучвания, а се оказа че не работят за компанията. Тогава, кой ще субсидира изследванията им на тази забравена от Бога планета?

– Може би някой университет, нали аз дойдох така на времето.

– Ами те точно това твърдяха. Но си личеше, че нямат нищо общо с науката. Веднага разбрах, не малко време съм прекарал в научни среди. Зная, сигурно са ги натъпкали с всички необходими познания по

геология под хипноза. Но факт беше, че все се появяваха там, където не им беше мястото – като мините например, които сигурно са изучени и анализирани до последната молекула. И все не можеха да се захванат със сериозна работа.

– Може и да си прав.

– Нали? Ще ти сипя още едно. Тук всички ме смятат за стар изкуфял параноик.

– Всички сме жертви на времето – усмихна се Айзък. – Благодаря за поканата, но време е да отида за лекарството иначе току виж съм припаднал. Денят беше дълъг.

– Добре, Айзък. Обади се пак. Още ли играеш шах?

– По-добре от когато и да било.

Особено с помощта на Ото.

5

Но Айзък не бързаше да отиде в аптеката. Поне не веднага. Вместо това се прибра в квартирата и позвъни в лабораторията.

– Уолдо, обажда се Айзък Кроуел. Мога ли да те помоля за една услуга?

– Давай.

– Отивам при доктор Норман, ще го помоля да ми предпише малко Гравитол. Таблетката, която ми даде днес подейства чудесно. Би ли погледнал дозировката?

– Знам я и така – пет милиграма. Но виж, Айзък, за теб може би ще е необходима по-ниска дозировка. Разбираш, възрастта...

– Така ли? Добре, ще поговоря с него. Все ми се струва, че е обратното.

– Не разчитай да убедиш Уили за каквото и да било. Той е най-упоритото магаре, което някога съм виждал.

– Знам, приятели сме.

Веднага след разговора Кроуел изпразни съдържанието на куфара и вдигна капака на фалшивото дъно. После извади дълга и остра писалка, чийто край завършваше с ултразвукова мастилена изтривалка. След като се потренира да изписва „тридесет дни по 5 мг. Гравитол на ден“ с почерка на Норман, той изтри прескрипцията за Пандроксин и написа отгоре новата.

Магазинът на компанията тънеше в мрак, светеше само прозорецът на аптеката. Кроуел натисна звънеца и влезе. Зад щанда аптекарят сънено потъркваше очи.

– С какво мога да ви бъда полезен?

– Бих искал да изпълните тази рецепта.

– Незабавно – младият аптекар се обърна към лавиците с лекарства.

– Хей, – подвикна той изненадано през рамо. – Това не е за вас, нали?

Беше ред на Ото.

– Разбира се, че не. Аз самият предпочитам Пандроксин. Това е за доктор Стръкхаймер.

Само след миг аптекарят се появи с мъничко зеленикаво шишенце в ръка.

– Бих могъл да се закълна, – рече той, – че само преди седмица Уолдо беше тук за Гравитол. Може би все пак трябва да позвъня на

доктор Норман.

– Не, те не са за него – отвърна с ленив глас кроуел. – Доколкото знам му трябва за някакъв експеримент с туземците.

– Е, тогава всичко е наред.

6

Малко след зазоряване на следващата сутрин Кроуел се отправи към мините. По пътя надзърна в лабораторията, но Уолдо го нямаше и той реши, че сигурно ще е в мина А.

Пред входа на мината имаше дълга опашка от нетърпеливи брушианци, които непрестанно размахваха ръце, за да не измръзнат в утринния хлад. С приближаване шума от оживеното им общуване ставаше все по-силен.

Мъж в бяла униформа тъкмо преглеждаше първия брушианец. Увлечен в работата, той забеляза Кроуел едва когато възпълният мъж застана до него.

– Здравейте! – извика Кроуел сред всеобщата шумотевица.

– Кой, по дяволите, сте вие? – мъжът го погледна изненадано.

– Казвам се Кроуел – Айзък Кроуел.

– А, да, бил съм може би хлапе, когато сте дошли тук предишния път.

Той вдигна мегафона пред устата си и извика на брушиански (разговорен стил):

– Вашият дух/ наранява моя дух/ като забавя движението на редицата/ и вашия път към безмълвието.

Разговорите незабавно утихнаха.

– Ето виждате ли, аз също съм чел вашата книга – той повика с ръка следващия брушианец и се зае да го изследва с една блестяща металческа сонда.

– Това ли е диагностичната машина? – Кроуел посочи черната кутия, прикрепена към колана на мъжа.

– Да. Тя проверява дали всичко е наред с чудовището и изпраща съобщение на доктор Стръкхаймер – техникът потупа „чудовището“ по рамото и то се завтече към входа на мината. – А също е и микрофон – мъжът се наведе да погледне татуираният на крака номер и после го повтори пред сондата с ясен глас. – Може би за вас ще е по-интересно да видите какво става долу в мините. Само внимавайте с туземците... тичат като побъркани и отдалечите ли се веднъж от асансьора могат и да ви прегазят.

– Благодаря – Кроуел закричи към входа на служебния асансьор. В кабината, нетърпеливият брушианец вече подскачаше на място. Кроуел

едва прекрачи прага и туземецът побърза да натисне червения бутон. Кабината полетя внезапно, сякаш се бе откъснала от въжето. Кроуел се вкопчи трескаво в дръжката, докато Ото безстрастно отчиташе нивата. Изминаха двадесет и две секунди почти свободен полет, преди да се включат отново реактивните спирачки. Машината замря, вероятно бяха летели почти цял километър надолу.

В мината бе тъмно, но за разлика от земляните, брушианците виждаха добре и в мрака. Наоколо кипеше трескава дейност, но Кроуел не можеше да види нищо.

– Айзък, тук! – извика някой наблизко. – Трябваше да ме предупредиш, че смяташ да дойдеш.

В тъмнината светна прожектор и кръгът от ярка светлина приближи към Кроуел.

– Ето, сложи си това – човекът подаде на Кроуел чифт очила за нощно виждане. Вече можеше да разгледа вътрешността на мината, мътновато-зеленикава, като на екран.

– Да, тук нещата наистина са се променили. Защо е толкова тъмно?

– Сами го поискаха, заявиха, че светлината ги забавяла.

– Боже мили! – възкликна Кроуел, впечатлен от яростно кипящата работа. – Уморявам се само като ги гледам.

Галерията не беше кой знае колко просторна, вътре работеха прилизително петдесетина брушианци, разпределени на двойки. Те копаеха в три от стените с вибро-сонди, а изкопаното товареха с лопати на миниатюрни вагонетки. Изкопаната руда се изсипваше в елеватора, разположен съвсем близо до Кроуел и Стръкхаймер и после се издигаше на повърхността. Сред на царящата на пръв поглед трескава бъркотия, един дребничък на ръст брушианец разпръскваше по влажния под някаква смесица от прах и пясък, като едва се разминаваше с шеметно летящите вагонетки. И все пак, във всичко това прозираше някакъв умопомрачителен ред, сякаш наблюдаваше деца, заиграли се в пъргава и сложна игра.

– Знаеш ли, – заговори Кроуел, – Уили Норман смята, че причината за скъсената продължителност на живота е претоварването. Като наблюдавам всичко това, склонен съм да се съглася с него.

– Вярно е, че тук, в мината работят далеч по-здравео, отколкото където и да е другаде. Особено след като се съгласихме да изгасим светлината. Но компанията ми позволи да намалю продължителността на работния ден, с което да компенсирам повишената трудова активност. Колко време работеха, когато ги изследва за пръв път?

– Единадесет, дванадесет часа на ден.

– А сега им разрешавам не повече от шест часа.

– Наистина ли? Нима разполагаш с такава власт над компанията?

– Теоретически – да. Би трябвало да ме гледат право в очите и да подскочат при всяка моя дума. Все пак, договорът им за тази планета е подписан и от Здравната комисия, а аз съм неин представител. Но все пак гледам да не прекалявам. Завися от тях, що се отнася до неща като условия на живот, помощници и средства за комуникация. Отношенията ни са доста близки – и как иначе, след като има поне още три-четири компании, готови да поискат разрешение за експлоатация при първата по-сериозна грешка. Не им остава нищо друго освен да се държат добре с туземците. Пък и работата върви повече от добре – мината се експлоатира непрестанно, на две застъпващи се смени. Добивът расте непрестанно.

– Интересно. – Добре дошъл в списъка на заподозрените, Уолдо. – Искаш да кажеш, че сега работят по-малко, отколкото преди, когато жизнената им продължителност е била по-голяма?

– Знам какво си мислиш – Уолдо се засмя. – Не, това не е атрофична дегенерация. Подобно заболяване лесно може да се докаже при лабораторните изследвания. Освен това, сега работят по-малко в мината, но значително повече в собственото си селище. Обзалагам се, че няма да го познаеш, с всичките тези небостъргачи и...

– Небостъргачи?

– Е, поне така ги наричаме – а всъщност, постройки от скеле и засъхнала кал. Понякога достигат три етажa. И това е още една мистерия... защо им трябва да строят на височина, след като разполагат с толкова свободно място наоколо? Хей, ето нещо интересно за твоята бъдеща книга – би могъл да откриеш причината. В края на краищата, говориш езика им по-добре от който и да било. Те знаят, че ти си причината за настъпилите промени и винаги са ти били благодарни.

В галерията беше хладно и влажно и Кроуел потрепери.

– Защо – задето ги приближих до безмълвието ли? – запита мрачно той.

В този момент с оглушително свистене зад тях се спусна кабината на асансьора.

– Здравсти, шефе, здравейте, доктор Кроуел. Ето ме и мен, донесох манджата на чудовищата. Да ги спра ли?

Уолдо погледна часовника.

– Да, време е.

Асистентът завъртя една ръчка на стената и вибро-сондите внезапно замряха. Известно време в галерията ехтяха звънливи удари на метал в скала. Едва след десетина секунди туземците осъзнаха, че машините са изключени и с неохота преустановиха работа. Сетне се подредиха в редица пред асансьора. Техникът подаваше на всеки по един едър месен плод и туземецът го отнасяше на работното си място. После, приседнали на групички, те се заеха да дъвчат и да мърморят полугласно.

– Тук май няма нужда от нас – рече Уолдо. – Какво ще кажеш да отскочим до селото?

– Чудесна идея. Само, нека да минем пътят през квартирата, за да си взема бележника и фотоапарата.

7

Слънцето вече припичаше, когато двуколката закова пред селото. Кроуел отри потта и полепналия прах по челото си и надигна бутилката с бира.

– Божичко, колко е горещо – той слезе трмаво от двуколката.

Двамата с Уолдо се упътиха към входа на селото. Полето около тях бе обрасло с висока човешки бой трева и къщите се гушеха в нея. В тревата пасяха лениво стадо влечуго-бозайници. Страховитите чудовища не им обърнаха никакво внимание, докато двамата минаваха край тях. Едно-две ги проследиха с безразлични, стъклени погледи. На дължина достигаха десет метра, но опашката и муцуната заемаха по-голямата част от тялото. От тясната продуктивна ивица на гърба се поклащаха месните плодове, основно и единствено блюдо в диетата на брушианците. Всяка една от женските влечуго-бозайници (мъжките се пускаха на свобода веднага след раждането и се връщаха обратно в стадото през оплодителния период) даваше до тридесет килограма месни плодове за един сезон. Отглеждането и прибирането на плодове от животните беше основен поминък и средство за препитание за всяка брушианска фамилия.

На влечуго-бозайниците не се гледаше като на добитък, те бяха членове на семейството, макар и от по-ниска категория. Нещо като „втора ръка граждани“, защото не умехе да общуват и – което бе по-важно – не можеха да постигат безмълвие. Те просто умираха. Погребваха ги с тържествена церемония и почести.

Насреща им изтича един от туземците и се обърна към тях в разговорен стил:

– Вие сте Кроуел-който-се-шегува и Стръкхаймер-който-забавя/ Аз съм младият Балуурн/ Изпратен да ви посрещне.

– Английският ти е много добър, Балуурн – похвали го Кроуел. Учих езика ви цели десет години, но не мога да го говоря толкова добре, колкото ти говориш моя.

Балуурн се поклонил мълчаливо.

Тревата около тях постепенно се разреждаше. Кроуел веднага забеляза онова, за което му бе споменал Стръкхаймер. Само половината от постройките представляваха добре познатите от миналото несиметрични колиби от кал и дърво. Новите постройки бяха с почти прави ъгли и

на височина достигаха до десет метра.

– Балуурн, защо твоите хора са изоставили старите традиции?

Туземецът вървеше зад тях свел поглед в краката си, сякаш се страхуваше да не се спъне.

– Ние приехме нови ритуали. Оставихме безмълвните близо до земята, а заживяхме по-нагоре. Всеки ден се срещаме с тях. Много пъти. Разговаряме, защото безмълвните знаят много, безмълвните са щастливи и полезни.

– Май е прав – рече с вдървено лице Уолдо. – Не можеш да очакваш от тях да знаят какво става, ако ги заключиш в килера.

– О, никога не заключваме. Да заключваш е човешка дума. Но вие сте прав – безмълвните са много полезни.

– Доколкото си спомням, – намеси се Кроуел, – на времето тегнеше строга забрана за местене на безмълвните. Преместиш ли го, трябва да създадеш ново семейство.

– Това вярно, много вярно. Ние строим новата къща около старата. Махаме покрива, пробиваме дупка в тавана, купуваме въже от магазин на компания и издигаме безмълвните при нас много пъти всеки ден.

– Изглежда нещо ги кара да създават по-големи семейства – отбеляза Стръкхаймер. – Знам, че преди са си делели безмълвните, когато семейството се е увеличавало и новообразуваното семейство се е настанявало в края на селото.

– Може би има и друга причина. Например – запазване на пасищата около селото.

– Кроуел-който-се-шегува? – намеси се Балуурн, който досега ги слушаше мълчаливо.

– Да?

– Едно семейство помолило да го посетиш. Стара, много стара жена те помни. Иска говори с теб преди настъпи безмълвието.

– Слушай, но това е много странно – възкликна Уолдо. – Попитай ги, дали някой от тях те помни и те ми отвърнаха, че всички, които са те познавали отдавна са преминали в безмълвието.

Кроуел се усмихна.

– Сигурно си използвал разговорния стил?

– Естествено, аз друг не знам.

– Е, тогава най-вероятно не са те разбрали. Доста е трудно да се говори за жени в този стил, така че сигурно нещо си объркал.

– Кроуел-който-се-шегува е прав. Стръкхаймер-който-забавя трябвало повика мен. Всички в село познават старата Шуурна.

– Да вървим при нея. Сигурно ще е доста интересно.

Къщата на Шуурна беше една от новите постройки. Двамата мъже и брушианецът се промушиха през тясната врата.

Стаята вътре бе ниска и прихлупена, почти цялата беше запълнена от старата колиба, а на тавана се виждаше широк отвор. Вътре беше влажно и мрачно, миришеше на мухъл.

Балуурн произнесе ритуалния поздрав и някой отгоре му отвърна. После тримата се вмъкнаха в старата колиба и се оказаха заобиколени от дузина изправени трупове, с други думи – безмълвните на семейството, чийто отворени очи ги гледаха безизразно. Балуурн прошепна нещо едва чуто и след това повтори на висок глас.

– Аз качва горе, провери стара Шуурна готова говори с Кроуел-който-се-шегува.

Балуурн се изкатери пъргаво по въжето, Кроуел го проследи с поглед и промърмори.

– Дано да ме издържи.

Той глътна един Гравитол, после измъкна нещо от джоба и без да изпуска отвора на тавана от очи се приближи към един подпрян на стената безмълвен.

– Какво си намислил, Айзък?

– Само за миг – прошепна Айзък и протегна ръка към безмълвния. После прибра сгъваемия вибронож в джоба си. – Парченце тъкан от рамото – обясни Кроуел.

Очите на Уолдо станаха кръгли.

– Знаеш ли...

В този момент Балуурн се спусна обратно по въжето. Още двама туземци го последваха.

– Шуурна иска да говори с Кроуел-който-се-шегува насаме.

– Стискай палци – рече Кроуел. – Ако въобще ме издържи въжето.

С помощта на още един Гравитол и доста пъхтене той успя да издигне едрото си туловище на горния етаж. Шуурна лежеше на вълнена розозка. Тя беше най-възрастната брушианка, която Кроуел някога е виждал, с пожълтели, окапали коси, замъглени очи и сивкава, набръчкана кожа. Макар и с отпаднал глас, тя все още не беше забравила разговорния стил.

– Кроуел-който-се-шегува/ познавам те от моите години на обучение/ и помня те по-добре от чадата си. Крачиш различно сега/ и стъпки-те ти са на млад човек.

Ето нещо, на което Кроуел не бе обърнал внимание.

– Времето бе по-милостиво към мен/ отколкото към теб/ Шуурна, която очаква безмълвието. Тази привидна младост/ ми дари с помощта на билки един лекар/ та си възвърнах силата на млад мъж.

– Големите ми очи са помръкнали/ но чрез многото малки очи виждам/ че си пораснал с два кернела/ Кроуел-който-се-шегува.

– Вярно/ Това често се случва/ с хората, които остаряват.

Можеш да добавяш сантиметри с пластотъкан, но не можеш да ги отнемаш.

Настъпи продължително мълчание, което в човешкото общество щеше да се окачестви като неловко.

– Шуурна/ Имаш ли да ми кажеш нещо/ Или да попиташ?

Още една пауза.

– Не/ Ти приличаш на Кроуел-който-се-шегува/ Исках да го видя/ Но той не е тук сега. / Не мога да чакам повече/ готова съм за безмълвието/ Моля те/ повикай младите и старите.

Кроуел се спусна по въжето.

– Балуурн!

– Да, Кроуел-който-се-шегува?

– Шуурна е готова да... премине в безмълвието. Можеш ли да повикаш младите и старите?

Балуурн и двамата му придружители се изкачиха по въжето. Кроуел ги последва и застана до Шуурна.

– Кроуел-който-се-шегува, – заговори единият от туземците, – ще ни помогнеш ли/ с нашето радостно тегло?!/ Аз съм твърде стар/ а другият е прекалено млад/ за да отнесем Шуурна/ при останалите безмълвни.

При останалите? Кроуел се наведе и взе ръката на Шуурна. Беше твърда и неподатлива като дърво.

– Стари човече от фамилията на Шуурна/ аз не разбирам. / Мислех, че на никой човек не е позволено да присъства/ на безмълвния ритуал.

– Така беше/ – кимна старецът, – но наскоро жреците ни уведомиха за промяната. / Ти си вторият човек/ удостоен с тази велика чест.

Без особена церемониалност Кроуел придърпа нагоре вдървеното тяло на старата Шуурна.

– И кой е първият човек/ удостоен с тази чест?

– Не бях тук тогава/ – отвърна старецът, – но знам/ че той се казваше Малатеста.

Привързано през кръста, тялото на Шуурна бавно се спусна през отвора, докато Кроуел лекичко го насочваше. Отдолу го пое Балуурн, а тримата се спуснаха по въжето при него.

По време на церемонията Уолдо стоеше встрани с унесен и замислен вид. Старецът промърмори нещо на Кроуел, той му отвърна с вежлив отказ и едва тогава Стръкхаймер се оживи и попита.

– За какво става дума?

– Поканиха ни да присъстваме на празненството. Нали знаете – възпяват всички добри дела на отишлия си и обсъждат къде точно да разположат тялото. Благодарих и отказах. Подобни веселби нерядко продължават цял ден, а аз имам среща днес. Пък и струва ми се, че нашето присъствие ще повлияе на празненството. Но така или иначе – длъжни са да ни поканят, защото бяхме наблизно в момента на преминаване към безмълвието.

– По-близко от нас едва ли някой е бил. Все пак – добре че не прие. Чувствам се малко неспокоен след случилото се.

– Е, можем вече да тръгваме.

– Да вървим. Все пак се сдобихме с парченце от тъканта на безмълвните. Може би най-сетне ще разкрием загадката... Хей, та ти беше при старицата тъкмо когато умря! Забеляза ли нещо?

– Абсолютно нищо. Те просто се приближиха към нея, погледнаха я и казаха, че е готова. каквото и начин за балсамиране да използват, вероятно го прилагат докато субектът е още жив – Кроуел потръпна въпреки горещината. – Дори не я докоснаха.

8

Кроуел съвсем преднамерено не обърна внимание на съвета на доктор Норман и си уговори среща с посланика надвечер. Предполагаше, че събеседникът му вече ще е достатъчно интоксикаран. На вратата го посрещна изненадващо красив мъж, с аристократични черти, посивели коси и широки, изправени рамене.

– Посланик Фитц-Джоунс?

– Да... а вие трябва да сте доктор Кроуел. Заповядайте, влезте.

Кроуел го последва в елегантно обзаведената стая, която Ото оцени като мебелирана в стил „Американски провинциален“ от края на двадесети век. Дори мебелите да бяха фалшиви, цената им беше умопомрачаваща.

Фитц-Джоунс посочи с ръка едно почти безформено меко кресло и Кроуел се отпусна в него.

– Ако позволите, ще ви предложа нещо за пиене. Разполагам със следните комбинации – бренди и вода, бренди и сода, бренди и натурален сок, бренди и лед, бренди и бренди, а също – той намигна заговорнически на Кроуел – съвсем малко бургундско „Шато дьо Ротшилд“, реколта двадесет и трета година.

– Мили Боже! – дори Кроуел бе чувал за тази прословута реколта.

– По някакъв невъобразим и за мен самия начин едно малко буренце от това вино бе докарано тук, вместо поръчания сандък с имиграционни формуляри – той поклати печално глава – Подобни неща се случват нерядко в бъркотията на междузвездната бюрокрация. Човек се учи докато е жив.

– Струва ми се, – рече Кроуел като разглеждаше леко зачервения нос на своя събеседник и се дивеше на човешката издръжливост към алкохола, – че няма да мога да устоя на предложението.

Фитц-Джоунс излезе и след миг се върна с две високи чаши, пълни с пенливо червено вино. Вкусът на виното, както се оказа след малко, бе наистина великолепен. Фитц-Джоунс изпразни на един дъх чашата си и го погледна в очите.

– Има ли някаква конкретна причина за да ме посетите? Това съвсем не значи, че ми е неприятна компанията ви, просто се интересувам.

– Ами, исках да се срещна с някой, който не работи за компанията. Интересувам се от гледни точки извън конкретния производствен

интерес на служителите. Най-вече що се отнася до последните десет години. Доколкото разбрах, има доста промени.

Фитц-Джоунс махна с ръка и едва не събори чашата си. Ръката му прелетя на милиметри от нея, но изглежда в последния миг си казаха думата дългите години упорита тренировка под непрестанното въздействие на алкохолната отрова.

– Не съвсем... не съвсем – отвърна той. – Едва през последната година. Що се отнася до мен, да си призная честно, нямам никаква работа. Часовникът, така да се каже, си върви. Най-много веднъж в годината да изпратя някой скучен доклад. Имаше няколко по-особени случаи – на изчезнали хора. Например – Главният надзирател Малатеста, човек с положение, така че, когато изчезна трябваше да изпиша сума ти хартия. Прекарах часове в непрестанна връзка по хипо-пространственото радио, докато... можете ли да пазите тайна, доктор Кроуел?

– Като всеки друг.

– Е, не че тайната е кой знае каква, особено след като доктор Норман се натъкна на нея. Обзалагам се, че вече я знаят в цялата компания. Както и да е – разговарях с няколко служители от управлението на Конфедерацията и те се съгласиха да изпратят двама следователи. Не след дълго се появиха и самите следователи, великолепно замаскирани като научни работници и докато се пъхаха насам-натам, изведнъж също изчезнаха.

– Имате пред вид двамата геолози?

– Точно така. Човек би си помислил, че след като са изчезнали Конфедерацията ще изпрати цяла армия да ги търси. Нищо подобно. След доста време успях да се свържа с някакъв трети секретар и той ми съобщи, че не можели да си позволят, да губят повече хора за дребните интриги на някаква затънтена планета.

– Странно – Ото си спомни, че сред докладите на изчезналите геолози имаше и предупреждение, за това, че на посланикът не може да се разчита.

– Така е. Ако питате мен, тези агенти въобще не са изчезнали или убити, както се предполагаше за Малатеста. Най-вероятно са разполагали с мъничък крайцер, скрит някъде извън града и след като са научили онова, което ги е интересувало просто са се изпарили. Дяволски нечестно, защото ние все още не знаем какво се е случило с Малатеста. Сигурен съм обаче, че те са разкрили тайната.

Напълно възможно е да си прав – помисли си Ото.

– А не мислите ли, че Конфедерацията би могла да изпрати и други

агенти, без да ви предупреждава?

– Невъзможно, законът го забранява. Поне мен са длъжни да уведомят. А освен това, след изчезването им на планетата са пристигнали само двама – единият беше новият асистент на доктор Стръкхаймер. Държа го непрестанно под око и сигурен съм, че е точно такъв какъвто изглежда, с други думи скучноват човечец. А другият новодошъл, сте разбира се, вие.

Кроуел се изкиска.

– Май не приличам много на агент, а? Макар че, може би ако ме подозирахте, щяхте по-често да ме поите с вино.

Фитц-Джоунс също се усмихна, но очите му останаха сериозни и студени.

– Защо не, и без това скоро ще се развали. Между нас казано, очаквам поредният агент да се появи в най-скоро време. Би могъл да бъде всеки. Нали сте чували за новите възможности за персонална имитация чрез наслаждане...

– На пластотъкан? – прекъсна го доктор Кроуел.

– Съвършено вярно. Могат да направят ксеро-копие на когото си пожелаят. А преди това да го отвлекат и да го скрият някъде. Това естествено, поставя известни личности като вас извън подозрение. Прекалено много хора биха забелязали изчезването ви – но в очите му Ото прочете подозрителност.

– И все пак, – запита Кроуел, – докато отпиваше последната глътка заедно с поредния Прандоксин, – имате ли някаква теория за изчезването на Малатеста?

– Направо не знам, – сви рамене посланикът. – В едно съм сигурен, обаче – тези приказки, че го били отмъкнали местните за някакви си техни... ритуали, са пълна глупост.

– Съгласен съм. Те просто не са способни на насилие.

– Не само това. Малатеста им беше любимец. Доста добре се справяше с езика им. Приеха го като свой в едно от семействата, стана нещо като почетен брушианец.

– Не го знаех.

– О, да, той ходеше на всички техни събори. Дори жрецът го взе за нещо като съветник.

– Да, – кимна Кроуел, – днес ми казаха, че присъствал на ритуала за преминаване в безмълвието.

– Когато балсамират своите нещастни роднини? Виж, това пък не знаех. Интересно, защо ли не е разказал на кой? Стръкхаймер шеше

да му стане доживотен приятел. Е, това още повече потвърждава факта, че Малатеста е бил техен човек и изключва всякакви възможности за насилие. Остават две възможности – нещастен случай или убийство. Предполагам, че агентите са разследвали и двете.

– И кой според вас може да е главният заподозрян?

– От гледна точка на мотивацията – Киндъл, новият надзирател. Но той никога не е желал тази работа истински. Натоварването е двойно, а заплатата – почти същата.

– Познавате ли го добре? – Внимавай, ставаш прекалено любопитен.

– Да. Работеше в Гражданския отдел, когато бях посланик на Ламар. Доколкото знам, има богат опит от работата си за компанията. Предложиха му да стане Помощник Надзирател тук и той с радост прие. След около година преместиха и мен, така че отново се срещнахме.

Време е да се смени темата.

– Мда, Ламар. Чух за събитията, но никога не съм бил там.

– Красив свят – Фитц-Джоунс въздъхна печално. – особено в сравнение с тази пустиня.

– Е, време е да вървя. Простете за безпокойството.

Размениха още няколко любезности и сетне Кроуел си тръгна.

9

Стаята беше претърсвана, но от някакъв аматьор. Най-вероятно помощникът на Фитц-Джоунс. Не беше забелязал залепените на ключови места косъмчета, нито подпрения на входната врата молив. Кроуел въздъхна. Ото заслужаваше повече.

Внимателният оглед не даде допълнителни резултати. Кроуел огледа навън, после затвори вратата и я залости. Мъчейки се да не обръща внимание на миризмата, той извади писалката си и махна капачето. Това автоматически включваше скрития в горния край на писалката източник на невидима за човешкото око ултра-виолетова светлина. Кроуел изтърси контактните лещи от капачето и ги постави в лявото си око. Сега вече виждаше доста ясно в мрака, който все още бе непрогледен за инфра-червени и усилващи зрението прибори.

Косъмчето върху фалшивото дъно на куфара не беше докосвано. Кроуел извади отвътре няколко предмета и после го натъкми на същото място.

Точно в полунощ уличното осветление угасна. Кроуел си постави очилата за нощно виждане, които бе взел в мината и се насочи към складовете на компанията, които се намираха на около километър от къщата. По пътя не срещна никого.

За да избегне срещата с охраната, която също щеше да носи нощни прибори, Кроуел се приближи по съседната улица и близо половин час внимателно разглежда входа. След като се увери, че складовете не са охранявани, той пресече площадката пред тях, спря се пред вратата и огледа бравата. Беше с прост магнитен механизъм и само след няколко минутни усилия, при помощта на антимагнетичния шперц бравата се отвори.

Когато затвори вратата зад гърба си, мракът се оказа толкова непонижаем, че се наложи да свали инфра-червените очила и да използва писалката, с ултра-виолетовия излъчвател. Беше предназначен за близки разстояния, но все пак вършеше работа. Насочен към краката, приборът осветяваше в ултра-виолетовия спектър кръг с размери около метър. Не търсеше нещо специално и нямаше кой знае какви големи очаквания. Просто още един рутинен оглед, също като посещението на мината. В следващия половин час Кроуел обходи всички помещения на складовете, разглеждайки внимателно всеки предмет. Накрая застана пред една

разтворена врата.

Отворена – помисли си той, – значи зад нея няма нищо ценно. Но все пак беше длъжен да провери.

Покрай стената имаше голямо корито с някаква смес от прах и пясък. Отсреща беше подредена цяла купчина от пластмасови чували, пълни със същия материал. Няколко големи кофи бяха нахвърляни в дъното на стаята. Изглежда тук приготвяха субстанцията, която разпръскваха под краката на туземците, за да не се хлъзгат в мината.

Кроуел разгледа подредените по рафтовете метални контейнери, но те бяха надписани с етикета „Антисептик“. Вдигна един от тях и го разклати – беше пълен до половина. Той насочи светлината към дъното и там прочете надписа: КРИСТАЛИЗИРАН БИСМУТОВ НИТРАТ – 1/2 КГ.

От изненада Кроуел едва не изпусна контейнера. Изглежда, че надписът е бил изтрит, но част от него се е запазил в ултра-виолетовия сектор. Той остави контейнера на място и приседна. Ето значи причината за скъсената продължителност на живота при туземците, а също и за трескавото им поведение в мината. Бисмутът за тях е изключително мощен стимулатор и наркотик, но също и кумулативна отрова. Вероятно го абсорбират през стъпалата докато работят.

Но чия е тази идея? Работниците, които разместват отделните съставки едва ли се досещат за смисъла им. Нима надписите на контейнерите се фалшифицират още преди да бъдат транспортирани тук? Възможно е. И все пак – един разговор с Джонатан Линдхам е направо наложителен. Той е шеф на вноса.

Навън беше все така тъмно. Кроуел заключи бравата и с облекчение свали пластичните ръкавици.

Ненадейно зад гърба му се чу тихо, металическо щракване. Още преди Ото да произнесе думата „предпазител“ Кроуел вече се търкаляше в праха. Беше заслепен от изпадналите нощни очила, но поглеждайки, зърна тъничкият като игла лъч, който прониза въздуха там, където стоеше доскоро. В този миг вече бе измъкнал миниатюрния въздушен пистолет от скрития кобур. Прицели се в изчезналия преди секунда източник на лазерния лъч и изстреля в бърза последователност четири безшумни куршума. Три от тях рекушираха в металната стена на склада, а после се разнесе шум от бягащи крака.

Изгубени бяха ценни секунди докато постави нощните очила и още – докато ги нагласи и забележи отдалечаващата се фигура. Разстоянието беше пределно за миниатюрния пистолет, Кроуел се прицели високо,

стреля и пропусна, стреля и пропусна отново. Едва при третия опит човекът се просна на пътя, но веднага се надигна и продължи, олюлявайки се, притиснал ръката си. В другата продължаваше да стиска лазерния пистолет, но изглежда нямаше намерение да го използва. Слава Богу – помисли си Ото. – Ако беше професионалист, веднага щеше да се досети, че съм въоръжен с тапешник и да ме простреля отдалече, без да ми дава никакъв шанс.

Той огледа стопяващата се в далечината фигура. Непознат, не особено висок, нито прекалено нисък. Кроуел трябваше да признае, че едва ли щеше да се досети кой е човекът, дори ако утре го срещне. Освен ако, разбира се, не носи превръзка на ръката си.

Още с влизането в квартирата радифонът завъвня тревожно. Кроуел постоя до него няколко секунди и после вдигна слушалката.

– Кроуел.

– Айзък? Къде, по дяволите, се губиш в този час? Насреща е Уолдо – опитвам се да се свържа с теб от три часа.

– Ами... събудих се, не ми се спеше и излязох да се поразходя.

– Добре, виж... извинявай, че те безпокоя по това време, но знаеш ли, онова парченце от кожа, което ми даде... клетките в него са още живи!

– Живи ли? От трупа на една двестагодишна баба?

– При това се наблюдава митоза – знаеш ли какво е митоза?

– Клетъчно делене, значи хромозомите...

– Всичко стана съвсем случайно – бях включил микроскопа на инкубаторен режим, поставих парченцето за да го огледам. Имаше една доста интересна клетка – едър неврон, който изглежда бе умрял по средата на анафазата – на митозата... разглеждах я няколко минути, после станах да си взема една бира, сетих се, че имам малко работа по спектрометъра, както и да е – когато след няколко часа се върнах при микроскопа същата тази нервна клетка беше достигнала нов стадий на анафазата! Клетките от тъканта се делят и растат, но с темпо, забавено до няколкостотин пъти в сравнение с нормалното темпо за растеж при брушианските клетки.

– Това е невероятно!

– Повече от невероятно – това е невъзможно! Просто не знам какво да мисля, Айзък. Аз съм само един прекалено любознателен ветеринар. Трябват ни биолози, истински биолози и – Бога ми! – аз ще ги докарам. Ще видиш, само да се разчуе! Няма да се учудя, ако след месец на всеки брушианец тук се падат по десетина учени.

Да съответства на престъплението

– Може и да си прав – отвърна Кроуел, но се чудеше кой ли би могъл да подслушва разговора им.

10

– Радвам се, че се отби, Айзък – доктор Норман стисна десницата му.

– Не можах да устоя на изкушението. Не сме играли шах цели десет години.

– Ха... май когато се разделихме предния път ти водеше с четири победи.

Двамата се настаниха на масата с шаха и Уили направи своя първи ход. Кроуел отвърна почти инстинктивно, началото беше предпазливо.

– Рю Лопец, Айзък? Станал си доста консервативен на стари години. На времето се славеше като непредсказуем в началните ходове.

– Затова ми водиш с четири игри.

Играта продължи близо час с променлив успех и за двамата. Близо до края, когато Айзък държеше преднина както в позиция, така и в сила, доктор Норман неочаквано вдигна глава и запита:

– Кой сте вие?

– Какво каза, Уили?

Докторът измъкна от джоба си смачкана рецепта и я хвърли на масата.

– Ако вие бяхте Айзък Кроуел, досега да сте мъртъв, с толкова изпит Гравитол. Не се опитвайте да ме излъжете, от Прандоксина по кожата се появяват специфични жълтеникави петна. А при вас ги няма. Освен това стилът ви на шах е съвършено различен – по-добър, но различен. Айзък никога не е знаел как да разиграва позицията си.

Кроуел допи чашата си и се облегна назад. Почти незабележимо измъкна под масата пистолета и го насочи към корема на доктора.

– Името ми е Ото МакГевин. Аз съм агент на Конфедерацията. Но бих ви помолил да ме наричате Кроуел, в момента аз съм по-скоро добрият стар Айзък.

Докторът кимна.

– Добра работа. Далеч по-убедителна отколкото с предишните двама. Значи затова сте тук – за да разследвате изчезването им.

– За да разследвам смъртта им. И двамата бяха снабдени с имплантиран в сърцето монитор. Двата монитора преустановиха излъчване едновременно.

– Е, излишно е да казвам, че при мен тайната ви ще бъде запазена.

– Не за дълго. Мисля, че скоро всичко ще се разреши. А сега да се върнем към непосредственото занимание – мат в три хода.

– Да, видях го – докторът се усмихна. – Надявах се да ви отвлека вниманието.

– Докторе, това ми напомня – наскоро да сте имали случаи на огнестрелни рани?

– Какво? Защо?

– Някой ми устрои засада снощи. И аз стрелях в него.

– Божичко... в ръката ли?

Кроуел измъкна пистолета, отвори пълнителя и показа едно от куршумчетата.

– Раната ще е приблизително с такъв размер.

– Да, така беше – доктор Норман замислено разгледа куршумчето. – Изпотих се, докато го извадя – той пое дълбоко. – Рано тази сутрин ме събудиха посланик Фитц-Джоунс и Главен надзирател Киндъл. Помолиха ме да извадя заседнал куршум в рамото на Киндъл. Обясниха, че вечерта се напили, а след това решили да се поупражняват в стрелба. За целта използвали двора на посланика. А после при случаен изстрел Фитц-Джоунс прострелял Киндъл в рамото. И двамата миришеха на вино, но иначе си бяха съвсем трезви. Изглежда се бяха опитвали сами да извадят куршума.

– Киндъл – него още не съм го срещал.

– Изглежда, че все пак сте го срещали – снощи. Направо не мога да повярвам. Има толкова невинен изглед.

– По-добре още сега да ви разкажа всичко. Ако нещо се случи с мен, свържете се незабавно със службите за сигурност при Конфедерацията. Изглежда, че група, която включва посланика и Главния надзирател систематически трови брушианците, които работят в мината. Единственият възможен мотив, е да ги накарат да работят повече и по такъв начин да увеличат печалбата. Чух че Киндъл държи голям дял от акциите на компанията. Интересно, дали Фитц-Джоунс също няма участие?

– Не зная – поклати глава докторът. – Твърди, че е богат по наследство. Не виждам обаче причина, да не инвестира това богатство в компанията. Печалбата през последните няколко години нарасна десеторно. Дори аз самият се замислих да участвам в инвестициите.

– По добре недейте. Нещата скоро ще се променят.

– Ясно. С какво мога да ви бъда полезен?

– Имам нужда от хипо-пространствена връзка. На планетата има само два подобни апарата и те са на разположение на Главния надзирател

и посланика. Ако успеете да задържите един от двамата дори за час във вашия кабинет, ще намеря начин да се свържа с началството.

– Лесна работа. Ще извикам Фитц-Джоунс да попълним протокол за нещастния случай. Казах му, че ще го чакам в три следобед.

– Няма ли възможност да измъкнем и Киндъл?

– Опасявам се, че не. Вече му назначих режим на покой... ще бъде подозрително да го викам отново тук. Не се безпокойте за него. Наложите се да направя доста дълбок разрез за да измъкна куршума. Сигурно вече се е дрогирал с аналгетици и спи. Ще го боли поне една седмица.

– Не бих казал, че ми е мъчно за него. Добре тогава, ще посетя покоите на посланика в три следобед. Ето, вземете това – той подаде пистолета на доктора. – Опасявам се, че бихте могли да се превърнете във втората цел за покушение.

– А на вас няма ли да ви е нужен?

– Ще си взема нещо по-едрокалибрено. Снощи Киндъл беше въоръжен с лазерен пистолет. Ако беше малко по-умен щеше да ме изпепели на място.

– Тогава ще го задържа. Но трябва да ви призная, че през живота си не съм стрелял с пистолет.

– Просто го насочете накъдето трябва и натиснете спусъка. В пълнителя има поне още стотина патрона. И внимавайте – няма предпазител.

– Дано ги приберете на топло преди да се наложи да го използвам – рече докторът и пусна пистолета в джоба си.

– Тази нощ ще прекарат в затвора на компанията.

11

От прозореца на квартирата Кроуел забеляза как посланика се отправя към лечебницата. Той свали пълнителя на лазерния пистолет и провери заряда – стигаше за близо две минути постоянно излъчване. Напълно достатъчно да спре шурма на рота войници. Кроуел прибра пистолета в куфарчето с останалите инструменти, преметна през него самото си и се отправи към къщата на посланика. След като я заобиколи, той се приближи към нея от задната страна. Спря до прозореца, извади от куфарчето парченце креда и нарисува върху стъклото голям черен кръг. За кратко време черното побеля и плексигласовият кръг се отлепи. Доста усилия му костваше обаче, да прокара едрото си тяло през отвора. Пътном глътна една таблетка Гравитол – предпоследната – и почти мигновено почувства как тялото му олеква.

Радиоапаратът се намираше в третата по ред стая – кабинета на посланика. Клавишът за връзка имаше специално покритие. Кроуел тихичко изруга, след като го разгледа по внимателно и забеляза, че върху него има ключалка с пръстов отпечатък. Щеше да му отнеме часове, докато се справи с нея.

Не му оставаше нищо друго, освен да чака завръщането на Фитц-Джоунс и след това да го принуди да отключи апарата. Докато се настаняваше ядосан в креслото, усещайки тежестта на виброножа в джоба си, мина му злокобната мисъл, че всъщност, единственото, което му трябва е палеца на посланика.

Не след дълго си спомни за запасите от „Шатъо дьо Ротшилд“. Защо да не поразведри малко скучното очакване? Кроуел приближи до бюфета, извади една чаша и се наведе към бурето с вино.

– Не прави глупости, Айзък.

Ото се обърна съвсем бавно. Стар лазерен модел „Вестингхузе“, модификация II, свален предпазител, на пълна мощност, в дясната ръка, разстояние три метра, никакъв шанс.

– Здравей, Джонатан. Изненадан съм, че те срещам тук.

Ръката му трепери, но на пълна мощност не би могъл да ме пропусне, все още не е натиснал спусъка и може би няма, мисли, мисли, мисли...

– Аз също съм изненадан от теб, Айзък. Всъщност, ти не си Айзък, нали? Колкото онези двамата бяха геолози. Така или иначе, скоро ще те

изпратим при тях... Айзък. Можете да си припомните старите времена в пясъчния кладенец.

– Млъквай! – от съседната стая се появи непознат мъж с превързана дясна ръка. – Дай ми пистолета – той пое лазера в здравата си ръка. Ото забеляза, че трепери дори повече от Джонатан, вероятно от гняв, болка и изтощение. – А сега го разоръжи.

Убий го, използвай тялото като щит, не, твърде съм бавен в това туловище и при тази гравитация... Джонатан измъкна затыкнатия в колана му пистолет и се отдръпна назад.

– Не си чак толкова опасен, колкото казваше Стюарт.

– Не се подвеждай, достатъчно опасен е, но ние му изтръгнахме ноктите. А сега се върни в офиса, Линдхам. Ние с Фитц ще свършим останалата работа.

Джонатан се отправи към задния изход.

– И така, мистър МакГевин, обзалагам се, че за професионалист като вас, обратът е доста неприятен. Но какво да се прави, тази сутрин имахме възможността да изслушаше разговора ви с доктор Норман. От известно време радиотелефонът му не работи – също и този на доктор Стръкхаймер – но затова пък и двата предават всичко произнесено в обсега им направо тук. Но, моля ви, мистър МакГевин, седнете. Наслаждавайте се на виното. Бих ви правил компания, но единствената ми здрава ръка е заета – както сам виждате.

Кроуел седна в старомодното кресло и се зачуди кога ли ще настъпи развързката.

– Нима си мислите, че ще се измъквате вечно? – запита той.

– Избрал съм ви дълбок кладенец, един от най-дълбоките. Страхувам се, че доктор Норман и Стръкхаймер също ще ви последват в него. Знаят прекалено много.

– Ако не се свържа с когото трябва, – погледна го в очите Кроуел, – съвсем скоро ще си имате големи неприятности. Първо десант на космодрума и после цялата планета ще бъде поставена под карантина.

– Интересно защо не го направиха след изчезването на първите двама агенти. Доста неудачен блъф, МакГевин.

– Защото предишните двама бяха само агенти. А аз съм първи оператор, такива като мен са само дванадесет. Попитайте Фитц-Джоунс какво значи това веднага щом се върне.

– Дотогава може вече да не сте сред живите. Той не искаше да ви убиваме тук, защото ще се затрудним да пренесем тялото ви до кладенеца. Но сега си мисля, че бихме могли да го носим на няколко пъти.

– Злокобна перспектива. Наистина ли си мислите, че ще можете да разрежете човек сякаш е бифтек? Гледката е ужасяваща.

– Не бих казал, че имам избор...

– За какво си говорите? – на вратата стоеше Фитц-Джоунс. – По пътя срещнах Джонатан. Той трябваше да е при теб докато се върна.

– Казах му да си върви. Подозрително е да остава. А и никога не съм му вярвал кой знае колко.

– Може би си прав. И все пак, не исках да оставаш насаме с един експерт-убиец.

– Е, още не ме е убил. Фитц, той твърди, че бил първи оператор. Това говори ли ти нещо?

Фитц-Джоунс вдигна удивено вежди и погледна Кроуел.

– Това не е възможно. Планетата е прекалено затънтена, за да изпратят тук първи оператор.

– Винаги изпращаме първи за да разследва смъртта на агент – отвърна Кроуел. – Независимо от важността на случая.

– Възможно – рече замислено Фитц. – Ако е така наистина, то аз съм поласкан – той се поклони подигравателно. – Но и най-умелият картоиграч може да изгуби, ако не му потръгне в играта. А това е вашата позиция, сър.

– Знаете ли какво ще се случи, ако си позволите да ме премахнете, посланик?

– Не казвайте „ако“. След като ви премахнем... та какво ще последва тогава? Може би ще изпратят още един първи оператор? Скоро ще им се свърши запасът.

– Ще поставят планетата под карантина и ще задържат всички ви. Нямаме никакъв шанс.

– Напротив, имаме шанс – и това е възможността вие да лъжете. Нищо чудно, като се имат пред вид обстоятелствата. Не тая нищо лично против вас, мистър МакГевин. На ваше място бих се държал по същия начин.

– Хайде стига сме дрънкали. Да намерим едно въже. Ръката ми се умори да стиска пистолета.

– Великолепно хрумване – Фитц-Джоунс излезе и след малко се върна с дълго въже.

– Изпите си виното, Айзък. Приближи се, Киндъл. Не искам да ме изпечеш заедно с него, ако намисли нещо.

Докато Фитц-Джоунс усукваше непохватно въжето около него, Ото се постара да надуе гърдите и мускулите си докрай. Стар и не особено

хитър номер, но Фитц изглежда не забеляза нищо. Начинът по който го завърза напомни на Ото, че си има работа с неопитни аматьори и той отново се прокле, че е бил толкова невнимателен. Та те дори не го претърсиха, виброножът си стоеше необезпокояван в джоба му.

– Ще трябва да почакаме няколко часа, мистър МакГевин. Съветвам ви да подремнете – Фитц-Джоунс изчезна в кухнята и почти веднага се появи с пистолета на Ото и бутилка сода. Той се приближи с бързи стъпки към Ото и замахна с бутилката. МакГевин направи опит да се дръпне, но бутилката го халоса по главата и стаята избухна в искри. После всичко изчезна.

Близко час лежа с отворени очи, пред Фитц-Джоунс да се появи отново. Наведе се над него и изля на лицето му чаша вода.

– Събудете се, МакГевин. Полунощ е, светлините угаснаха и дойде време за малка разходка.

Ото се изправи, олюлявайки се и напъна мускули за да изглежда въжето опънато.

– Знаеш ли, Фитц, едва сега се сетих, че съм си забравил нощните очила. Имаш ли втори чифт?

– Какво? Не носиш ли твоите?

– Няма навика де си ги слагам посред бял ден.

– Добре, добре, аз ще се погрижа за него.

– О, не. Не съм съгласен. След онова, което ми стори, бих предпочел да го изпека собственоръчно – и бавно.

– Да, но току виж по пътя си пропаднал в някой пясъчен кладенец. Няма да те пусна навън без нощни очила, нито ще те оставя насаме с него. Ти не би могъл да оцелиш земята с камък, пък дори и ако мяташ с дясната ръка.

– Фитц, той е невъоръжен и завързан. И не може да вижда в тъмното.

– Невъоръжен, завързан и спял, той пак ще е по-опасен отколкото ти, на мостика на боен крайцер. Край на разговора.

– Добре де. Само ми позволи аз да го премахна. Обещавам да ти виеса на колана.

Фитц-Джоунс погледна към МакГевин, който се усмихваше на малкия спор.

– Разговорът ни май изгуби аристократичната си нотка. Виждам, че нашият приятел се забавлява. Добре, ела с мен, но ако предприеме нещо, ще оставиш аз да действам.

– Разбрано, Фитц. Нищо няма да му сторя, дори ако започне да ме

заменя с атомни бомби по пътя. Но стигнем ли веднъж на мястото, ще ме оставиш да го погреея на лазерна светлина.

– Да приключваме тогава. Мистър МакГевин, за нас ще е чест да ви последваме. Ако обичате – излязоха през вратата на кухнята и мракът навън ги погълна.

Ото знаеше, че му остава съвсем малко време за да предприеме нещо. Той започна да брои крачките.

Вървяха мълчаливо, само Фитц-Джоунс от време на време коригираше посоката. Ото преброи триста стъпки, след това незабележимо се премести в ляво. Той подпъкна лявата си ръка под въжето нагоре и не след дълго я освободи. Беше с гръб към Фитц-Джоунс. Имаше съвсем ясна представа за местоположението на човека зад него и можеше във всеки миг да нанесе смъртоносен удар в някоя витална точка.

Ото ненадейно спря и Фитц-Джоунс го подбутна в гърба с лазера, давайки му още по-точен ориентир. МакГевин се завъртя рязко, избяга от ръката му и преди още пистолета да тупне в праха нанесе страхотен удар в слабините на посланика. И двамата мъже се претърколиха от удара, а Ото вече търсеше пистолета. Но на третата стъпка краката му се оплетоха във въжето, той изгуби равновесие, строполи се напред и се преви за да се претърколи през рамо... но вместо това внезапно потъна.

Повърхността на пясъчния кладенец се затвори над главата му и Ото потъна в кошмарния свят на лепкавия прах. Затвори уста и се помъчи да задържи дъха си, докато ноздрите му се пълнеха с пясък. След това, като се бореше със завладяващата го паника той се изправи и протегна ръка нагоре. Не можеше да определи дали ръката му се подава над повърхността. Дробовете му горяха, той направи няколко несигурни крачки в посоката, от която бе пропаднал, после изведнъж осъзна, че е невъзможно да се ориентира. Опита се да върви в права линия, всяка посока бе правилна, диаметърът на кладенеца едва ли щеше да е повече от няколко метра. Но беше невъзможно да се върви и той запълзя, докато най-накрая след цяла вечност главата му опря в каменната стена. Ото бавно се изправи и с невероятни усилия притегли тромавото тяло на Кроуел нагоре по стената, сантиметър по сантиметър, с готови да се пръснат бицепси и пламтящи от праха очи. Губеше сетни сили, когато в лицето го блъсна вечерния вятър и той вдъхна дълбоко и жадно въздух.

Ото пое няколко пъти, издиша шумно и прехапа ядно език. Недалеч от него Киндъл крещеше с пълно гърло.

– Нищо те виждам! Счупил си ги, дявол да те вземе! – Фитц-

Джоунс стенеше като ранено животно. Изведнъж цялата сцена бе озарена от блясъкът на лазерен лъч. Киндъл завъртя пистолета наоколо, използвайки го вместо фенерче. Глупаво, ако в града имаше будни, със сигурност щяха да забележат светлината. макар е, малко вероятно бе да дойдат нощем тук.

Фитц-Джоунс, който дори не трябваше да е жив, се полюшваше близо до него, превит от болка. Бясно мятаният се лъч го удари в крака, той се завъртя, обхванат от пламъци и изчезна. Още един пясъчен кладенец.

Светлината угасна.

– МакГевин! Дано да си жив, кучи сине! Защото скоро ще дойде денят! Ще почакам! И тогава... тогава ще те убия!

МакГевин предпазливо се измъкна от кладенеца и разви въжето. После се ориентира, при последният блясък на лазера бе забелязал скално струпане само на тридесетина метра в ляво. Бавно, безшумно, като опипваше на всяка крачка почвата пред себе си, той запълзя натам. На няколко пъти ръката му пропадна в топлата мекота на пясъчния кладенец и той внимателно го заобикаляше. Най-сетне стигна възвишението и се подпря зад един по-голям отломък.

Време за равностетка. С какво разполага – вибронож, две ръце, два крака и изобилие от камъни. А също въже. Значи имаше следните възможности – да удуши Киндъл, да го нареже на парченца или просто да изпочупи всички кости от тялото му. Срещу невъоръжен човек всяка една от тези техники щеше да е детска играчка. Ала срещу лазер това си беше чисто самоубийство.

И беше уморен, по-уморен от когато и да било. Разклати шишенцето с Гравитол. Само една таблетка, трябва да я запазя до зазоряване.

В главата му се блъскаха десетки възможни и невъзможни планове.

Изведнъж чу стъпки... Киндъл! – не, едва ли ще върви толкова непредпазливо в мрака. Беше един брушианец, който се приближи и седна само на метър от нето. Ото ясно чуваше дишането му.

МакГевин прошепна в разговорен стил:

– Познавам ли те/ приятеля, който стъпваш в мрака?

– Кроуел-който-се-шегува/ Аз съм Порнууран от семейството на Туурлг./ Не ме познаваш/ но аз те познавам./ Ти си приятел на моя брат/ Киндъл-който-води – брушианецът също шепнеше.

– Киндъл-който-води/ е от твоето семейство?

– Да/ жреците разрешиха на семейство Туурлг/ честта да осинови/ най-изтъкнатия сред хората/ Киндъл-който-води/ и преди него/

Малатеста-най-високият.

– Братко-на-моя-приятел-Порнууран/ можеш ли да ме изведеш/ от това място/ преди слънцето да огрее пустинята?

Брушианецът се засмя почти безшумно.

– Кроуел-който-се-шегува/ ти наистина си много забавен. / Братята ми и аз/ дойдохме за да наблюдаваме/ ритуалът на безмълвието при хората. / Разбира се, че не можем да се намесваме. Жреците зърнаха светлина в пустинята/ и ни изпратиха със заръката/ да ви помогнем/ в отнасянето на безмълвния.

– И къде са твоите братя?

– Моите по-млади и по-стари братя/ седят близо до нашия човешки брат/ Киндъл-който-води. Той също поиска/ да го заведем в мрака при теб/ но ние отказахме/ защото така ни заръчаха жреците.

Слава Богу, поне за това, помисли си Ото. За миг помисли, че би могъл да използва туземецът като щит, но веднага се отказа – беше просто неморално. После изведнъж осъзна, че вече различава очертанията му в мрака. Той побърза да погълне последната таблетка Гравитол. И незабавно изчезна умората.

Ото надзърна иззад скалата. Все още не виждаше Киндъл, но само след няколко минути ще настъпи зората. И тогава ще е във властта на Киндъл.

И тогава му хрумна план... удивително прост, но и ужасно рискован. Но нямаше друг избор.

Ото събра по-едрите камъни и се запрокрадва в полето. Най-сетне достигна един кладенец, опипа края, след това остави камъните и виброножа и бавно се потопи в топлия ситен пясък, борейки се с желанието да изскочи обратно. Стъпи на дъното и подреди камъните така, че главата му да е скрита зад тях, когато се потопи до брадичката.

Натисна бутона на виброножа, но острието излезе едва до половината. Ото внимателно опипа с пръст острието, което не помръдваше. Вероятно в механизмът бе попаднал пясък. и все пак си беше оръжие.

Чуваше ясно как Киндъл се движи недалеч от него. Не можеше да го види, но запрати един камък натам.

В отговор блесна лъчът на лазера. Един от камъните пред него изпука нажежен до червено, замириса на озон.

– Топличко ли ти става, МакГевин? Знаем къде си – чух, когато моят малък приятел се изкатери на скалата при теб.

Вече почти различаваше фигурата на Киндъл. Близо до него вървяха тримата брушианци. Мъжът пристъпваше предпазливо и гледаше в

краката си. Ото побърза да се потопи чак до носа.

– Краят е близо, МакГевин. Пригответи се да умреш.

Ото си претърколи през ръба на кладенеца и зърна гърба на Киндъл само на пет метра. Ако само работеше ножа, щеше да го порази дори от тук. Но сега трябваше да се приближи още.

Ото вдигна ножа пред себе си и се понесе безшумно през пустинята. Всичко изглеждаше толкова лесно, Киндъл продължаваше да се вира в скалите, с насочен натам лазер.

И тогава един от брушианците го зърна и изви глава. Киндъл забеляза това и се обърна. Ото плонжира ниско за да го блъсне в краката. Лъчът го опърли по рамото и лицето, пластотъканта избухна в пламък и почти веднага загасна. Дватамата се затъркаляха в облак от прах. Ото прикова ръката с лазера към земята, после подивял от болка и гняв заби ножа в гърба на Киндъл. От сътресението острието се включи и плавно проникна през плът, кости и органи. Киндъл изви гръбнак и застина.

Ото се надигна и една тогава забеляза, че в лазерът в стиснатата ръка на Киндъл продължава да работи. Скалата наблизко пукаше от страшната топлина. Беше невъзможно да се изтръгне оръжието от здраво стиснатия му юмрук. Отказа се, когато почувства как го заливат една след друга вълни на непоносима болка. После си спомни за тренировките.

Приседнал край трупа на Киндъл, Ото затвори очи и започна тихичко да нашепва самовнушението, което постепенно изолираше болката във все по-малко и по-малка точка. Когато точицата стана като върху на топлийка и бе нажежена, колкото повърхността на звезда, той я премести на един милиметър извън тялото си и я задържа там. А после освободи онази част от ума си, която бе необходима за други действия.

Докосна лицето си и когато отдръпна ръка, по нея бяха полепнали нишките на разтопената пластотъкан. Отдолу се подаваше истинската кожа, зачервена, покрита с едри мехури, на места изгоряла до черно. От пропусканата кожа течеше тъмно-виолетова кръв, но Ото безстрастно реши, че раната е твърде малка, за да я превързва.

Изад скалата се появиха двама млади брушианци и застанаха до тялото на Киндъл. По-възрастният, който накуцваше промърмори нещо в разговорен стил, което Ото не можа да схване.

Дватамата вдигнаха вкочаненото тяло на Киндъл и го метнаха на рамене, сякаш и отсечено дърво. Изведнъж Ото осъзна, че Киндъл не е съвсем умрял, брушианците го бяха подготвили за безмълвието, докато МакГевин го е пронизвал с ножа си. На лицето на Киндъл беше

застинало изражение на болка и Ото си спомни за откритието на Уолдо.

Киндъл не беше мъртъв, но той умираше. И щеше да умира все така бавно, поне още няколко стотин години. Ото се усмихна.

Някъде към обед откъм града се зададоха доктор Норман и двама санитарни с носилка. Те внимателно заобикаляха многобройните пясъчни кладенци в пустинята.

Дори трийсетте години лекарска практика не бяха подготвили доктора за странната гледка на приседналия в пясъка човек, с полуобгоряло, размазано и стичащо се лице, чиято здрава половина се усмихваше щастливо.

КРАЙ

© 1971 Джо Холдеман
© 1994 Юлиян Стойнов, превод от английски

Joe Haldeman
To Fit the Crime, 1971

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

ДА СЪОТВЕТСТВА НА ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО (ПРИКЛЮЧЕНСКА ФАНТАСТИКА).

1994. Изд. Неохон, Пловдив. SF Трилър, No.19.

Редактор, съставител: Красномир КРАЧУНОВ, Иво ХРИСТОВ.

Превод: [не е указан]. Формат: 115×165. Страници: 192. Цена: 18.00 лв.

Съдържание: [отново объркано съдържание на титулната страница]:
(въведение) – с.2;

И чудовищата тръгнаха, Джон ДЖЕЙКС – с.3-53;

Огнена зона Емералд, Лусиъс ШЕПАРД [автора отпечатан грешно като „Емералд
Лусиъс Шепард“] – с.54;

Дяволска кола, Роджър ЗЕЛАЗНИ – с.76;

Моцарт с огледални очила, Брус СТЪРЛИНГ & Луис ШЕПАРД – с.93;

Да съответства на престъплението, Джо ХОЛДЕМАН / пр.: Юлиян СТОЙНОВ –
с.113;

Дневник на сто светлинни години, Грег ЕГАН – с.174;

[Обява] – Излезе от печат: Кантата за Лейбовиц – Уолтър Молър-мл. (биб. Световна
фантастика No.3) – с. 192

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/439>]